

انتخابات در ایران و اروپا^۱

-۲-

بقلم آقای دکتر مصدق

نماینده مجلس شورای ملی

در استخراج آراء

آراء انتخاب کنندگان را بدو طریق میتوان حساب نمود فرداً
فرد نسبت باشخاص که آنرا طریقه اکثریت گویند و نسبت بفهرست یعنی
مجموع اشخاص که این طریقه را انتخاب تناسبی گویند
در طریقه اکثریت هر کس که عدد رای او بیشتر است انتخاب
شده است هر گاه در محلی عدم رای دهندگان ۲۰۰۰۰ نفر باشد حسن
۱۱۰۰۰ حسین ۹۰۰۰ و تقی ۸۰۰۰ رای داشته و عدم و کلائی هم که
باید انتخاب شوند ۲ نفر باشد در این صورت حسن و حسین انتخاب
شده اند ولی در ممالکی که در نوبت اول حد نصاب را شرط میداند
فرض کنیم که حد نصاب اکثریت نصف بعلاوه يك رای دهندگان باشد
(اکثریت مطلق) چون حسن اکثریت مزبوره را بالغ است انتخاب شده
و برای حسین باید تجدید انتخاب نمود تا در نوبت ثانی که حد نصاب
شرط نیست با اکثریت نسبی انتخاب گردد
در ایران شق اولی معمول است و شاید بواسطه نبودن وسایل
و احزاب منظم بزودی توان شق ثانی را اتخاذ نمود اما در انتخاب تناسبی
عدم رای اشخاص شرط نیست مگر اینکه کاندیدا منفرد باشد و این
نادر اتفاق می افتد که در يك محلی که چند نفر نمایند باید انتخاب شود
احزاب سیاسی بجای عدم و کلائی که باید انتخاب شوند بيك داو طلب
قناعت نمایند و چون در انتخابات تناسبی رای دهنده بفهرست اسامی داوطلبان
رای میدهند نه باشخاص در موقع استخراج مجموع عدم آراء هر فهرست

با مجموع عده آراء ساير فهرست هما مقايسه ميشود مثلا در مملكت بلژيك فهرست اسامي داوطلبان وكالت را كه احزاب سياسي ترتيب ميدهند دولت در ورقه رای بهمان ترتيب طبع ميكند

ورقه رای در بلژيك

فهرست داوطلبان حزب ليبرال	داوطلبان حزب سوسياليست	داوطلبان حزب محافظة كار	داوطلبان حزب كومونيست
مهدی	مرتضى	هاشم	عبدالله
حسين	محمد	رضا	رضا
عباس	جعفر	مايدين	فتح الله
قاسم	قلی	مصطفى	كاظم
احمد	اكبر	رحيم	رحيم
عضو على البدل		عضو على البدل	اعضاء على البدل
تمی		حسن	جواد
			يوسف

در بلژيك ممكن است كه فهرستی يك يا چند نفر را بطور على البدل تعيين نمايد كه در موقع انتخابات همانطوريكه يو كلا رای ميدهند اعضاء على البدل هم انتخاب شوند كه هر گاه وكيلي فوت نموده يا استعفا داد بدون تجديد انتخابات وكيل على البدل قائم مقام نماينده مستعفي و يا متوفی گردد و چنانچه حزبی در فهرست خود عضو على البدل تعيين نكرد بجای نماينده مستعفي و يا متوفی آن حزب نمیتواند در مجلس تعيين قائم مقام نمايد

بطوريكه ملاحظه شد در بالای هر فهرست و در مقابل اسامي هريك از داوطلبان محلی برای علامت رای محفوظ است چنانچه رای دهنده با ترتیبی كه كميته های احزاب سياسي اسامي آنها را نوشته اند موافق باشد علامت رای خود را فقط در بالای فهرست ميگذارد و هر گاه بخواهد يكي از داوطلبانی كه

اسم او در فهرست پائین تر از دیگران نوشته شده بسایرین ترجیح دهد علامت را در مقابل اسم او میگذارد که دلالت می کند باینکه مقصود او اول این است که به تمام اسامی فهرست رای بدهد و بعد هم داوطلبی را که در مقابل اسم او علامت گذارده بدیگران ترجیح دهد در بلژیک ترتیب استخراج آراء در انتخابات تناسبی از اینقرار است فرض کنیم ۴ حزب سیاسی هر یک داوطلبان فرقه خود را در ۴۰ فهرست بنویسند و در حوزه انتخابیه هم باید ۵ نفر وکیل انتخاب شود و عدّه آراء هر فهرست از قرار ذیل باشد

رای	۲۴۰۰۰	فهرست لیبرال
رای	۱۱۰۰۰	فهرست سوسیالیست
رای	۹۰۰۰	فهرست محافظه کار
رای	۳۰۰۰	فهرست کمونیست

مجموع آراء هر فهرست را اول بیک و بعد به ۲ و ۳ و ۴ و ... که عدّه نمایندگانیست که باید انتخاب شوند تقسیم مینمائیم .

فهرست لیبرال	فهرست سوسیالیست	فهرست محافظه کار	فهرست کمونیست	
۲۴۰۰۰	۱۱۰۰۰	۹۰۰۰	۳۰۰۰	تقسیم به ۱
۱۲۰۰۰	۵۵۰۰	۴۵۰۰	۱۵۰۰	» ۲
۸۰۰۰	۳۶۶۶	۳۰۰۰	۱۰۰۰	» ۳
۶۰۰۰	۲۷۵۰	۲۲۵۰	۷۵۰	» ۴
۵۸۰۰	۲۲۰۰	۱۸۰۰	۶۰۰	» ۵

از خارج قسمت های فهرست ها پنج عددیکه بزرگتر از همه است به مناسبت عدّه و کلاسی که باید انتخاب شوند خارج نویس میشود باینطریق

اول - عدد	۲۴۰۰۰	از فهرست لیبرال
دوم - عدد	۱۲۰۰۰	» » »
سوم - عدد	۱۱۰۰۰	از فهرست سوسیالیست

چهارم - عدد	۹۰۰۰	از فهرست محافظه کار
پنجم - عدد	۸۰۰۰	از فهرست لیبرال

و عدد هشت هزار که پنجمین خارج قسمت است مقسوم علیه مشترك میباشد که آنرا حد نصاب Quorum میگویند بنابراین از فهرست لیبرال سه نفر و از سوسیالیست و محافظه کار هر کدام یک نفر انتخاب میشوند و چون رای دهندگان حزب لیبرال بیش از سایر احزابند در طریقه کثرت هر ۵ نفر و کیل نصیب حزب مزبور میشد ولی بطور انتخابی تناسبی فقط سه نفر از نمایندگان به حزب مزبور تعلق میگردد حال باید دانست که در بین ۵ نفر داوطلبان فرقه مزبور کدام يك انتخاب شده اند؟ چنانچه رای دهندگان علامت ارجحیت نگذارده اند سه نفری که در ابتدا فهرست نوشته شده انتخاب میشوند و الا علامت ارجحیت در مقابل اسم هر يك از داوطلبان که باشد مقدم میباشد.

مثلا در فهرست باینطور نوشته شده (۱) مهدی (۲) حسین (۳) عباس (۴) قاسم و احمد و مهدی و حسین و عباس انتخاب میشوند ولی هرگاه رای دهندگان در مقابل احمد علامت ارجحیت بگذارند احمد با اینکه پائین تر است بسایرین تقدم دارد.

مخترع انتخابات تناسبی پرفسور دنت d'Hondt بلژیکی است و اینطریقه در بلژیک و آلمان و فرانسه و بعضی از نقاط سوئیس و پاره از مالک دیگر معمول است ولی البته با اختلافاتی مثلا در بلژیک رای دهندگان نمی توانند بکاندیدائی که در فهرستهای مختلف نوشته شده رای بدهند ولی در بعضی از ممالک معمول است به اینطریق که بعضی از اسامی فهرستی را که بان رای میدهند خط می کشند و بجای اسامی خط کشیده شده اسامی دیگری از سایر فهرست ها می نویسند و اینطریقه را بفرانسه پاناشاز گویند و چون انتخابات تناسبی از مخترعات جدید و در مدت قلیل غالب از دول طریقه مزبوره را با اختلافاتی قبول نموده اند ظن این

است که ممالک دیگر هم بعد ها اینطریقه را اتخاذ نمایند.
 معتقدین بانتخاب تناسبی میگویند که در طریقه اکثریت عده
 زیادی از رای دهندگان در مجلس بلاو کیلند مثلا در فرانسه سال ۱۸۸۵
 مجموع آراء انتخاب شدگان تقریباً ۴ میلیون بود در صورتیکه مجموع
 آراء اشخاصی که دارای اکثریت نبودند به ۶ میلیون بالغ میگردد و این
 عده رای در مجلس بی و کیل بود، است.

و در مدت سی سال از ۱۸۷۶ تا ۱۹۰۶ حد وسط آراء انتخاب
 کنندگان بی و کیل صدی ۵۵ بوده است

میرابو Mirabeau گفته است که مجلس باید نسبت به ملت
 همان تناسبی را داشته باشد که يك نقشه نسبت به ممالک دارد.

Les assemblées sont pour la nation ce qu'est une
 carte réduite pour son étendue physique.

مثلا اگر در مملکت احزاب مختلفه است از هر حزبی به تناسب
 عده آن باید در مجلس و کیل باشد که نماینده افکار آنهاست نه اینکه
 هر حزبی که در مملکت اکثریت دارد تمام کرسیهای پارلمان را
 تصرف کند چه اکثریت باید تصمیم بگیرد و اقلیت در مذاکره شرکت
 نموده و تقید نماید

و چون در انتخاب تناسبی مجموع آراء هر فرقه مدرك تعیین
 و کلای اوست این است که انتخاب فردی معمول نیست باینطریق که
 در هر حوزه انتخابیه باید چند نفر و کیل انتخاب شود (انتخاب جمعی)
 و به تجربه ثابت شده است که هر قدر حوزه انتخابیه وسیع تر بوده
 تأثیر عوامل سوء در انتخابات کمتر بوده است مثلا اگر شهر طهران
 را که اکنون يك حوزه انتخابیه و ۱۲ نفر و کیل دارد به شش حوزه
 انتخابیه تقسیم کنند که هر يك دو نفر و کیل داشته باشد بهمان درجه
 که از وسعت حوزه انتخابیه کاسته میشود بهمان نسبت تفوذهای محلی در

انتخابات مؤثر واقع خواهد شد ولی باید دانست که توسعه حوزه وقتی مفید است که ساکنین حوزه وسیع از حیث قوای فکریه متساوی باشند نه اینکه اختلاط دوقوه غیرمتساوی باشد (اهالی شهر و اهالی دهات) که در اینصورت مطلقاً مضر است.

و دیگر از مزایائی که برای انتخاب تناسبی ذکر میشود این است که انتخاب تناسبی اغلب مسلکی است و رای دهندگان باید دارای مسلک معین و فهرست فرقه معینی رای بدهند در صورتیکه طریقه اکثریت غالب مربوط بمسلک نیست و از نظر روابط و شهرت اشخاص می باشد

انتخاب تناسبی در آلمان از سایر نقاط کامل تر است زیرا که جریده عصر جدید فرانسه Bre Nouvelle در تاریخ ۲۰ دسامبر ۱۹۲۴ مینویسد از صد نفر رای دهنده ۹۸ نفر در مجلس ملی آلمان (ریشتاک) نماینده دارند و فقط از صد رای دورای در مجلس بی نماینده است و علت هم آنست که اگر در سایر ممالک عدّه نمایندگان مملکت به نسبت عدّه ساکنین معین می شود و قبل از انتخابات هم معلوم است (مثلاً هر صد هزار نفر حق یک نماینده در مجلس داشته باشد) در آلمان عدّه نمایندگان به نسبت عدّه ساکنین نیست و به نسبت عدّه رای دهندگان است و تا انتخابات تمام نشود عدّه و کلاً معلوم نیست و بنا بر این هر حزبی به نسبت عدّه افرادش که رای داده اند در مجلس صاحب نماینده است.

و نظر باینکه اکثریت قریب بانفاق از اشخاصی که حق رای دارند در انتخابات شرکت میکنند احزاب سیاسی در هر حوزه انتخابیه می توانند فهرست عدّه تخمینی داوطلبان را ترتیب دهند و اختلاف عدّه مزبور بعد از انتخابات با عدّه تحقیقی زیاد نیست.

در آلمان رای دهندگان نمی توانند مثل فرانسه بعضی از اسامی داوطلبان یک فهرست را خط کشیده بجای آن از اسامی سایر فهرستها بنویسند و یا اینکه ترتیب اسامی داوطلبان را که کمیته احزاب معین میکند

بواسطه علامت ارجحیت که در بلژیک مرسوم است تغییر دهند بمباراة آخری اگر در فهرست اسامی پنج داوطلب نوشته شده و به تناسب عدد رای دهندگان دو کرسی نصیب فهرست مزبور شود منتخبین آن دو نفری هستند که در ابتدای فهرست نوشته شده و در حقیقت کمیته های احزاب در انتخابات متفقد می باشند.

ولی باید دانست که انتخاب تناسبی بطوریکه در آلمان معمول است در مملکت ما مدتی مناسب نیست زیرا شرکت ساکنین در انتخابات ماخذ معینی ندارد

فرض کنیم که هر ۳۰۰۰ رای دهنده حق یک وکیل داشته باشد ممکن است در شهر طهران ۱۵ هزار رای بدهند و ۵۰ وکیل انتخاب شود و در یک شهر کوچک بواسطه بعضی عوامل عده رای دهندگان به ۴۵ هزار بالغ و ۱۵ کرسی پارلمان را شهر مزبور متصرف گردد و یا در یک دوزه بواسطه وضعیاتی عده رای دهندگان بجدی نرسد که مجلس بتواند مفتوح گردد.

قضاوت در اعتبارنامهها

معمولا در ممالک اروپا مجالس شوروی باعتبارنامه های وکلا رسیدگی می نمایند ولی بعضی از ممالک از قبیل انگلستان و ژاپون قاعده دیگری را اتخاذ نموده اند که بیان می نمائیم:

در انگلستان مجلس ۳۳ نفر از اعضاء خود را بحکم قرعه تعیین می نمود مدعی و مدعی علیه هر یک ۱۱ نفر را جرح میکردند و هر یک از مدعی و مدعی علیه یک نفر از وکلای که در جزو عده مستقرعه نبودند تعیین و ضمیمه ۱۱ نفر باقی مانده میشد که مجموع آنها به ۱۳ نفر بالغ میگردد و هیئت مزبوره مثل یک محکمه باعتبارنامه رسیدگی نموده رای خود را که قطعی و غیر قابل استیناف بود اظهار میکرد قانون ۱۸۴۸ یک کمیته دائمی مرکب از شش نفر برای رسیدگی باعتبار

نامها تعیین نموده برحسب قانون ۱۸۴۸ و ۱۸۷۹ در صلاحیت شخصی خود مجلس و در اعتراضاتی که بدم صحت انتخابات میشود عدلیه قضاوت مینماید. در صورتیکه حکم محکمه حاکی از اعمال خلاف قانون باشد از قبیل ارتشاء مجلس میتواند محل انتخاب را در يك مدت معینی از حق انتخاب محروم و نمایندۀ هم که باین جهت رد میشود مدت ۷ سال غیر قابل انتخاب میباشد

در ژاپون در ظرف ۳۰ روز بعد از اعلان خاتمه انتخابات داوطلبانی که انتخاب نشده اند بکسانیکه انتخاب شده اند میتوانند اعتراض نمایند برای جلوگیری از اعتراضات بی مورد شخص معترض باید ۳۰۰ ین (معادل ۱۵۰ تومان) ودیعه گذارد که در صورت محکومیت از وجه مزبور مخارج محاکمه تادیه گردد

محکمه صالحه محکمه استیناف است و محکمه مزبوره هر گاه چند اعتراض نسبت بیک نفر بشود میتواند در يك حکم عقیده خود را در تمام اعتراضات بیان نماید در صورتیکه معترض اعتراض خود را استرداد کند باید بوسیله اعلان در جرائد باشد حکم محکمه بوزیر داخله و رئیس مجلس اعلام میشود از حکم مزبور میتوان استدعای تمیز نمود صلاحیت محکمه استیناف در خصوص عدم صحت جریان انتخابات مانع نیست که مجلس عقیده خود را در خصوص صلاحیت شخص و کیل اظهار نماید

در ایران برحسب ماده ۴ نظامنامه داخلی مجلس شورای ملی رسیدگی باعتبارنامهها از وظایف شعب مجلس میباشد و مجلس در تمام راپرتهای شعب حق رای دارد خواه اینکه شعبه شکایاتی را وارد دانسته و اعتبارنامه و کیلی را رد نماید و یا اینکه قبول کند و نظر باینکه نه قضاوت شعب و نه قضاوت مجلس در باب اعتبارنامهها اساس و مبای محکمی داشته است چه دیده شده که اعتبار نامه یکی از نمایندگان دوره چهارم

که در شعبه تصویب شده و در مجلس هم مخالفی نداشته در موقع اخذ رأی بقیام و قعود با کثرت آراء رد شده است.

در کمیسیون تجدید نظر در نظامنامه داخلی که این جانب هم به عضویت آن مفتخرم مواد ذیل تدوین شده تا در موقع شور نظامنامه نظریات مجلس چه اقتضا نماید.

ماده - راپرت اعتبارنامهائی که شعب صحت آنها را تصویب کرده است مخبر در جلسه علنی قرائت و رئیس نمایندگی صاحب اعتبار نامه را اعلان می نماید.

اعتبارنامهائی که شعب رد نموده است در جلسه علنی قرائت و بکمیسیون مخصوص رجوع می شود.

ماده - پس از آنکه راپرت رد اعتبارنامه در مجلس قرائت گردید یکی از منشیان فوراً ۳۶ نفر از نمایندگان حاضر در مرکز را با قرعه تعیین و صاحب اعتبارنامه یا یک نفر از نمایندگان خود او معین می کند ۲۴ نفر از عده مزبور را انتخاب و شعبه بلافاصله ۱۲ نفر از میان آن ۲۴ نفر تعیین می نماید.

این دوازده نفری که باقی میماند کمیسیون مخصوص را تشکیل و در ظرف یک هفته رأی خود را تقدیم مجلس می نماید رأی کمیسیون قطعی است و قابل استیناف نیست.

در مدت وکالت

در ممالک اروپا مدت وکالت از این قرار است :

در انگلیس ۷ سال و فرانسه و بلژیک و هولاند و یونان ۴ سال و دانمارک و سوئد و نروژ و سوئیس ۳ سال می باشد.

در پرتغال اگر در انقضاء مدت قانونی انتخابات نشود مجلس می تواند دوره خود را امتداد دهد تا انتخابات خاتمه یابد.

در اغلب از ممالک نمایندگان بکمرتهه تغییر میکنند ولی در بعضی

از قبل بلژیک و هولاند در هرا انتخاب نصف مجلس تجدید و نصف دیگر در انتخاب بعد تجدید میشود.

در ایران بر حسب اصل پنجم قانون اساسی دوره تقنینیه ۲ سال است هر گاه مدت مزبور طویلتر بود استقلال نمایندگان در اجراء نیت خود بیشتر میشد ولی متأسفانه بواسطه اصل مزبور ممکن نیست.

در استعفا و انزال

در انگلستان اعضاء مجلس و کلا حق استعفا ندارند و کسانی که بخواهند از خدمت و کالت دوری نمایند رفع این اشکال قانونی را بوسیله قبول خدمت موهومی *Intendant du manoir* که نمیتواند باو و کالت توأم باشد می نمایند.

در سوئد استعفاء نمایندگان بکول به رأی مجلس است و مجلس قبل از رأی در موجه بودن و یا نبودن استعفا مذاکره میکند و بعد اتخاذ رأی بعمل میاید. در فرانسه مجلس بدون مذاکره استعفا را قبول و یاردمی نماید.

در بلژیک هر گاه مجلس تعطیل نیست استعفا بمجلس و در غیاب بوزارت داخله داده میشود.

انزال هم در موقعی است که نماینده در یک محاکمه جزائی بمحرومیت از حقوقی سیاسی محکوم شود و در فرانسه انزال را مجلس اعلام می نماید

نتیجه

تجربه میرساند که قانون انتخابات باید تغییر نماید و مقتضی است که تجدید نظر در قانون مزبور هر چه زودتر خاتمه یافته و انتخابات دوره ششم تقنینیه بموجب قانون جدید بعمل آید و نظریات این بنده در کلیات از اینقرار است:

- (۱) تجزیه حوزه های انتخابیه بلوکات از شهرها برای جلوگیری از اختلاط آراء شهری با آراء بلوکی
- (۲) تجدید کلی حوزه های انتخابیه بطوریکه در هر یک از آنها

انتخابات بطور جمعی باشد و از این نظریه مقصود این است که مملکت مشروطه محتاج بحزب و انتخاب جمعی وسیله ترویج حزب و مالا حصول انتخاب تناسبی است .

(۳) انتخاب کلیه اعضاء انجمن نظار مادامیکه انجمن های ایالتی و ولایتی تشکیل نشده بواسطه طبقات اربعه در ماده نهم قانون انتخابات و تدوین نظامنامه انتخابات انجمن نظار توسط وزارت داخله برای اینکه طرز انتخابات در تمام مملکت متحدالشکل باشد .

(۴) انتخاب اعضاء علی البدل که هر گاه یکی از اعضاء انجمن نظار استعفا و یا فوت نماید عضو علی البدل قلم مقام شده و در انتخابات تأخیری حاصل نشود

(۵) تعیین داوطلبان و کالت در تمام مملکت در تاریخ معین باین طریق که هر یک از داوطلبان را لااقل صد نفر از اشخاصی که حق انتخاب دارند بحکومت معرفی و داوطلبان مزبور هم کتباً قبول نمایند .

(۶) استحضار وزارت داخله از کلیه داوطلبان قبل از ارسال

مره بولایات

(۷) اعلان نمایندگی در محله های که عدده داوطلب از عدده و کلاتی که باید انتخاب شوند تجاوز نکند و عدم تعقیب انتخابات در محله های مزبور

(۸) طبع کلیه اوراق رای و فرستادن اوراق مزبوره با تعرفه ولایات از اینقرار که اسامی داوطلبان را بترتیبی که احزاب یا اشخاص منفرد معرفی نموده اند وزارت داخله در يك ورقه طبع و در مقابل اسم هر يك از داوطلبان برای علامت رای محلی باشد که اوراق مزبوره را اول وزارت داخله و حکومت محل امضا و انجمن انتخابات هم قبل از تسلیم رای دهندگان امضاء نمایند

نمونه ورقه رای

انتخابات دورهٔ ..... تقنینیه مجلس شورای ملی

حکومت

داوطلبان منفردین	داوطلبان حزب (الف)	داوطلبان حزب (ب)	داوطلبان حزب (ج)
جواد	رضا	احمد	تقی
تقی	حسن	قاسم	علی
رحیم	ابوالفتح	کاظم	تقی
	حسین	اکبر	مهدی

۱۳

برج

بتاریخ

محل مهر وزارت داخله   محل مهر حکومت محل   محل مهر انجمن نظار

(۹) دادن تعرفه و اخذ رای در جلسه واحد

(۱۰) تهیه محل تحریر رای متناسب عدد رای دهندگان حوزه

انتخابیه تحت نظارت انجمن نظار

(۱۱) ورود هر يك از رای دهندگان با سواد به تهائی در

محل رای و ورود یکنفر رای نویس با رای دهنده بی سواد (چنانچه سواد شرط انتخاب نمودن نباشد) مشروط باینکه هیچکس برای دونهی بی سواد رای نویسی ننماید

رای دهنده هر يك از داوطلبان را که انتخاب کند علامت رای

را در محلی که مقابل اسم اوست میگذارد و روی اسم سایرین خط می کشد

(۱۲) اخذ آراء در تمام مملکت در ظرف یکماه

(۱۳) ابطال کلیه اوراق رای متصرف نشده و اطلاع بوزارت

داخله و درج در صورت مجلس قبل از استخراج آراء

(۱۴) فرستادن کلیه اوراق رائی که متصرف نشده و اوراق

رائی که متصرف شده اعم از باطله و صحیحه بضمیمه صورت مجلس و

شکایات بوزارت داخله بعد از استخراج آراء

(۱۵) تعیین مجازات برای اعمال دولتی و ملاکین و اشخاص دیگر که در انتخابات اعمال نفوذ یا اقداماتی برخلاف قانون بنمایند

فلسفه و تاریخ آن

بقلم آقای درگاهی کرمانی

فلسفه مصدر جملی کلمه یونانی فیلسوف است که معنی آن دانش دوست و در اصطلاح عبارت از دانستن حقائق بانظوریست که هست میباشد . بدون هیچ شک و تردیدی بایستی باین مسئله بدیهی و واضح ایمان آورد که علم بهتر از جهل است خصوص علومیه که انسان را بر حقایق اشیاء مطلع ساخته در شناختن صنع باری تعالی و اسرار و رموز خلقت کمک میکند و شرافت علم حکمت از اینجا معلوم میشود که پایه آن روی فکر و تدبیر نهاده شده و پیغمبر صلی الله علیه و آله فرمود « تفکر یکساعت بهتر از عبادت یکسال است » .

تاریخ فلسفه اما تاریخ فلسفه آنچه بطور تحقیق معلوم شده است و آثار و ظهور آن باقیه از قرون خالیه بر آن دلالت دارد بابل و آشور و در یونان مصر و شوش مراکز بسیار قدیم اکتشافات علمی بوده اند و مملکت فیک که بین مصر و آشور واقع بوده علوم و عوائد این دو کشور را فرا گرفته و به یونانیهای کریت و قبرس و سایر اراضی مجاوره رسانیده و بحکم تحولات و تطورات طبیعی شاگردان جدید تصرفات جدیدی در علم نمود . دایره استنباط را توسعه دادند . مالت و سارد و قبرس و کریت و ساموس مراکز علمی عهد عتیق گردیده سپس سلطان علم خرگاه خود را بماوراء بسفور یعنی در شبه جزیره بالکان خاصه در آتن و در اراضی مجاوره آن انتقال داد . استعداد و قریحه یونانی خاصیت غربی در تکمیل علوم و فنون مزبور داده به قسمی که برای ابد نام یونان را نقش سکه افتخار نموده و اخلاف را که از هر قوم و یا هر ناحیت واقفیم که باشند مدیون آثار باقیه آن ملت نموده است به قسمی که